

УДК 330.341.1

В.В. Готра, канд. екон. наук

Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна

АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

В.В. Готра, канд. екон. наук

Ужгородский национальный университет, г. Ужгород, Украина

АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

Viktoriia Hotra, PhD in Economics

Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine

THE ANALYSIS OF THE INTERNATIONAL EXPERIENCE OF PROVIDING OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY

Представлено результати аналізу використання зарубіжного досвіду інноваційного розвитку економіки в сучасних умовах українського ринку, запропоновано адаптивні елементи зарубіжних моделей розвитку для використання у практиці національної економіки, що дасть можливість сприяти впровадженню інноваційних технологій у підприємницьку сферу, стимулюватиме функціонування національної економіки на ринкових засадах.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, зарубіжний досвід, державні програми, фінансові інструменти стимулювання інноваційної діяльності.

Представлены результаты анализа использования зарубежного опыта инновационного развития экономики в современных условиях украинского рынка, предложены адаптивные элементы зарубежных моделей развития для использования в практике национальной экономики, что даст возможность содействовать внедрению инновационных технологий в предпринимательскую сферу, стимулировать функционирования национальной экономики на рыночных началах.

Ключевые слова: инновации, инновационное развитие, зарубежный опыт, государственные программы, финансовые инструменты стимулирования инновационной деятельности.

The article presents the results of an analysis of the use of foreign experience of innovative development of economy in modern conditions of the Ukrainian market, the proposed adaptive elements of foreign models of development for use in the practice of the national economy that will provide an opportunity to promote innovative technologies in the sphere of entrepreneurship, stimulate functioning of the national economy on market principles.

Key words: innovations, innovative development, foreign experience, the state program, financial instruments incentive for innovation.

Постановка проблеми. На сучасному етапі інноваційний розвиток економіки належить до головних державних пріоритетів внутрішньої політики таких високорозвинутих країн, як США, Японія, країни Європейського Союзу та деякі країни Південно-Східної Азії. У країнах, які утримують лідерство у світовій економіці й політиці, економічна політика, яка забезпечує інноваційне економічне зростання, характеризується такими рисами: прогнозуванням, визначенням стратегій і програмуванням національного економічного і технологічного розвитку на довгострокову перспективу. Одним із пріоритетних напрямів розвитку національної економіки в сучасних умовах є впровадження інновацій у виробництво. Створення та успішне застосування різноманітних нововведень дозволяє істотно змінити обсяги та якість виробництва і споживання, різко підвищити продуктивність праці, знизити сукупні витрати на виробництво, випускати конкурентоспроможну продукцію. Обраний Україною шлях інтеграції до Євросоюзу вимагає зближення та інтеграцію національної економічної системи до систем країн ЄС. Це ставить Україну перед вибором запровадження тієї моделі розвитку, яка прийнята ЄС за базову, тобто моделі інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу забезпечення інноваційного розвитку економіки України присвячена значна кількість наукових публікацій таких учених-економістів, як: О.М. Вермінської [1], В.М. Гейця [3], О.О. Григора [4], В.В. Дементьєва [7], О.Г. Кірдіна [11], Л. Лігоненко [14], М. Петрина [18], С.О. Полковниченко [20], Л.І. Федулової [25]. Також багато наукових робіт присвячено

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

визначенню ефективних інструментів забезпечення інноваційного розвитку національної економіки (Б.В. Гриньов [5], А.О. Дегтяр [6], О.П. Колесник [12], З. Кучерява [13], С. Ревуцький [21], М. Скиданенко [23], О.В. Христенко [26]). Особливу увагу при цьому приділено фінансовим інструментам, а саме податковому стимулюванню (О. Замасло [8], А.А. Подлевський [19]).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте нині відсутні дієві інструменти стимулювання інноваційної діяльності, які б могли сприяти активній участі підприємництва у фінансуванні інновацій в Україні. У цьому контексті особливої актуальності набуває аналіз міжнародних стандартів та законодавства економічно розвинених країн Європейського Союзу в галузі інноваційної діяльності.

Мета дослідження. Представити результати аналізу використання зарубіжного досвіду інноваційного розвитку економіки в сучасних умовах українського ринку, запропонувати адаптивні елементи зарубіжних моделей розвитку для використання у практиці національних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні Європа являє собою один з найбільш платоспроможних інноваційних ринків світу (табл. 1), освоїти який намагалися не лише Україна, а й багато успішних країн. Це пов'язане з тим, що «інновационность производства в ЕС превышает 75 %. Такого потенциала евроинтеграционной привлекательности не может достичь никто. ЕС – это территория высокоэффективной инновационной экономики. Средний показатель ВВП на жителя в ЕС почти в восемь раз выше, чем в Украине, и в 2,5 раза – чем в России. В ведущих странах ЕС уровень экономического развития ещё выше» [2]. Враховуючи це, можна передбачити, що майбутній шлях у забезпеченні інноваційного розвитку національної економіки буде тісно пов'язаний з моделлю забезпечення інноваційного розвитку Європейського Союзу, яка передбачає не тільки тісне співробітництво у сфері НДДКР, а й інтегрування економік європейських країн [17, с. 170]. Це неминуче приведе до гармонізації вітчизняного законодавства в інноваційній сфері з міжнародними угодами і конвенціями щодо договірно-правового поля міжнародної науково-технологічної кооперації зі стратегічно важливими партнерами.

Таблиця 1

Країни з найвищими рейтингами Глобального індексу інновацій-2013 по групах країн за рівнем доходу

Країни з високим рівнем доходу (45 країн)		Країни з рівнем доходу вище середнього (40 країн)		Країни з рівнем доходу нижче середнього (36 країн)		Країни з низьким рівнем доходу (21 країна)	
Рейтинг	Країна	Рейтинг	Країна	Рейтинг	Країна	Рейтинг	Країна
1	Швейцарія	32	Малайзія	45	Молдова	89	Уганда
2	Швеція	33	Латвія	59	Вірменія	99	Кенія
3	Великобританія	35	Китай	66	Індія	101	Таджикистан
4	Нідерланди	39	Коста-Рика	71	Україна	106	Малі
5	США	40	Литва	72	Монголія	110	Камбоджа
6	Фінляндія	41	Болгарія	73	Грузія	112	Руанда
7	Гонконг	44	Чорногорія	76	В'єтнам	116	Буркіна-Фасо
8	Сінгапур	46	Чилі	78	Генуя	117	Киргизстан
9	Данія	48	Румунія	85	Індонезія	119	Малаві
10	Ірландія	51	Македонія	87	Гватемала	121	Мозамбік

Джерело: [28, с. 19].

Сьогодні забезпечення інноваційного розвитку Європейського Союзу відбувається в межах стратегії розвитку «Європа 2020», узгодженої у березні 2010 р. і формально схваленої на засіданні Європейської Ради у Брюсселі.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Пріоритетами стратегії розвитку «Європа 2020» є: інтелектуальне зростання – розвиток економіки, що ґрунтується на знаннях; стале зростання – просування вперед до більш ресурсоефективної, екологічно чистої та конкурентоспроможної економіки; соціально інтегроване зростання – сприяння економіці з високим рівнем зайнятості, що забезпечує соціальну і територіальну згуртованість [22, с. 118].

Для вирішення цих завдань у межах стратегії «Європа 2020» висунуто сім головних ініціатив. Ініціативою, яка відповідає за наукову-технічну сферу Європейського Союзу до 2020 р., є Інноваційний союз, покликаний на переорієнтацію політики досліджень та інновацій на основні виклики (зміна клімату, енергоефективність і ресурсна ефективність, охорона здоров'я, а також демографічні зміни); посилення всіх сполучних ланок в інноваційному ланцюжку; поліпшення рамкових умов і доступу до фінансування для НДДКР з метою перетворення новаторських ідей у вироби і послуги, які забезпечують зростання та зайнятість [22, с. 119].

З 1 січня 2014 р. почалася реалізація нової програми «Горизонт 2020», яка має об'єднати у собі всі рамкові програми Європейського Союзу, присвячені науковим дослідженням та розробленням, конкурентоспроможності та інноваціям, а також функціонує Європейський інститут інновацій і технологій. В Інформаційному огляді нової рамкової програми Європейського Союзу з науково-технологічного та інноваційного розвитку «Горизонт 2020» [9, с. 2] відзначено, що пріоритет буде віддано високоефективним технологіям: еко-, нано-, біо- та інфотехнологіям, які зосереджено на вирішенні як соціальних, так і глобальних проблем. Також передбачається подолати перешкоди співпраці між країнами за допомогою створення багатонаціональних консорціумів із залученням дослідників з усіх країн світу; різноманітними типами організацій, а саме університетами, науковими центрами, комерційними та приватними підприємствами, в тому числі малими та середніми, а також великими компаніями; різними дослідницькими дисциплінами; національними фінансовими фондами, що сприятиме розвитку циркуляції вчених, інформації, знань та технологій.

Також незважаючи на оновлення цілей та завдань, інноваційна політика Європейського Союзу все ще передбачає, що витрати на дослідження та розроблення будуть досягати рівня 3 % від ВВП. При цьому 2/3 коштів має надходити з підприємницького сектору.

Нині «... частка витрат на дослідження і розроблення перевищила встановлену межу в 3 % ВВП лише у двох країнах – Швеції (3,7 %) і Фінляндії (3,5 %); у трьох країнах вона наближається до цього рівня (Німеччина і Данія – 2,6 %, Австрія – 2,5 %), а в дев'яти державах (Болгарія, Греція, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Румунія, Словаччина) є критично низькою – менше 1 % ВВП» [22, с. 117]. У середньому по країнах Європейського Союзу частка витрат на дослідження та розроблення становить 2 % ВВП [24, с. 3].

У цьому контексті, обираючи шлях до інтеграції з Європейським Союзом, для українського суспільства актуальним є дослідження не лише його стратегічних ініціатив як перспектив забезпечення розвитку економіки України, а й досвіду окремих країн. Адже кожен із членів Євросоюзу має свою власну історію забезпечення інноваційного розвитку, тобто різні вихідні позиції (умови), різноманітні програми та інструменти стимулювання і, як наслідок, різні результати.

Аналіз національних програм забезпечення інноваційного розвитку в окремих країнах Євросоюзу показав, що, здебільшого, такі програми спрямовані на сприяння створенню науково-дослідних та інноваційних проектів в окремих галузях економіки з можливістю використання державних інструментів фінансової підтримки. У цілому можна виділити такі три типи державних програм забезпечення інноваційного розвитку:

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

- державні технологічні або науково-дослідні програми;
- програми, спрямовані на комерціалізацію результатів;
- національні кластерні програми.

Найбільш поширеними є державні технологічні або науково-дослідні програми. Вони «враховують життєвий цикл інновацій, розподіляючи час та ресурси між фундаментальними дослідженнями, навчанням науковців, прикладними науками, технологічним розвитком та стадіями комерціалізації» [10, с. 25-26]. Окремі з таких програм спрямовані на залучення державних коштів у спеціалізовані технологічні сфери, такі як нанотехнології, біоматеріали тощо, що обумовлено пріоритетами соціально-економічного розвитку держави. Як правило, різноманітні програми країн Європейського Союзу, які сприяють комерціалізації результатів інноваційної діяльності, спрямовані на підтримку створення нових малих інноваційних підприємств при науково-дослідних установах, а також створення нових бізнес-напрямів або інших засобів для комерційного застосування результатів науково-дослідної діяльності [10]. Так само, як і з державними технологічними або науково-дослідними програмами, спрямованість програм з комерціалізації інновацій залежить від пріоритетів соціально-економічного розвитку країни, до яких, зокрема, можуть бути віднесені відродження певних галузей національної промисловості, охорона здоров'я, безпека, зміни клімату тощо.

Щодо національних кластерних програм, то вони мають значне поширення у країнах Європейського Союзу, та у більшості країн одна чи дві програми фінансуються державою [27, с. 25–26].

Отже, кожна країна обирає свій власний шлях забезпечення інноваційного розвитку, виходячи зі слабких та сильних сторін національної економіки та пріоритетів її соціально-економічного розвитку.

Проте слід зауважити, що для того, щоб мета та завдання, заявлені в будь-якій програмі, були ефективно досягнуті, уряд будь-якої країни має застосовувати спеціальні інструменти, спрямовані на забезпечення інноваційного розвитку країни. Однак доцільно розглянути досвід забезпечення інноваційного розвитку окремих країн Європейського Союзу в контексті інструментів інноваційної політики з метою їх подальшої адаптації для потреб економіки України. У ролі аналізованих інструментів акцент буде зроблено на фінансових інструментах, адже саме вони найбільш відповідальні щодо наміру Європейського Союзу досягти витрат на НДДКР у розмірі 3 % ВВП.

Вагомими фінансовими інструментами стимулювання інноваційної активності підприємств, які сьогодні активно застосовуються у провідних країнах Європейського Союзу, є податкові інструменти. Пільги з податку на прибуток підприємств є найбільш поширеними серед податкових пільг у країнах з розвинутою економікою, до яких, зокрема, відносяться країни Євросоюзу.

До найбільш поширених пільг можна віднести: податковий інноваційний кредит; спеціальні правила амортизації обладнання та будівель, які використовуються при НДДКР; інші пільги, а саме і можливість перенесення збитків, що викликані витратами на НДДКР, та можливість отримання сум заявленої пільги з бюджету у разі збитковості підприємства; оподаткування витрат на НДДКР за зниженою ставкою податку.

Із табл. 2 видно, що з одинадцяти аналізованих країн податкове законодавство лише двох (Німеччини та Швеції) не має інноваційного податкового кредиту. При цьому в інших країнах передбачено різноманітні механізми податкового кредиту, які варіюють як за базою (обсяг або приріст), так і за ставкою, а інколи і за розміром підприємства.

Щодо спеціальних правил нарахування амортизації на обладнання та будівлі, які використовуються в інноваційній діяльності, то вони не діють лише в Норвегії.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Як і у ситуації з податковим кредитом, правила нарахування амортизації також відрізняються в аналізованих країнах як за строками, нормами, так і за методами нарахування.

Таблиця 2

Правила нарахування податкового інноваційного кредиту в окремих країнах Європейського Союзу за даними 2009–2010 рр.

Країна	Податковий інноваційний кредит
Австрія	25 % від обсягу та 35 % від приросту. База для приросту – середні витрати на інновації за останні 3 роки
Бельгія	13,5–20,5 % від обсягу
Великобританія	50 % від обсягу для малих підприємств; 50 % – для середніх; 30 % – для великих компаній. Для збиткових малих та середніх підприємств податковий інноваційний кредит, який вони сплачують, дозволяє відповідним підприємствам зменшити їх витрати на дослідницькі роботи на 24 %. Вони отримують від Міністерства фінансів виплату у розмірі 24 ф.ст. на кожні 100 ф.ст., які витрачені на відповідні інновації. Метою такого інноваційного податкового кредиту є стимулювання збиткових дослідницьких компаній, у яких (за визначенням) немає податкового зобов'язання
Ірландія	20 % від приросту
Іспанія	З податку на прибуток можна вирахувати 30 % усіх витрат на дослідницькі роботи (у тому числі програмне забезпечення) та 50 % приросту витрат на дослідницькі роботи щодо середніх витрат на дослідницькі роботи за попередні 2 роки. Додатковий податковий інноваційний кредит – 10 % витрат на дослідницькі роботи спільно з університетами; 10 % інших витрат (сертифікати якості, придбання ноу-хау). Освіта – 5 % витрат. Граничним максимальним значенням за податковим інноваційним кредитом є 35 % податкового зобов'язання (45 % – якщо витрати на дослідницькі роботи перевищують 10 % податкового зобов'язання). Податковий інноваційний кредит може використовуватися протягом 10 років
Італія	10 % від обсягу для великих компаній на поточні витрати; 30 % від об'єму для малих і середніх підприємств на поточні витрати; додатково 10 % від обсягу за капіталізованими витратами на інновації; додатково 30 % від приросту від витрат на інновації за останні 3 роки, але не більше 20 % середнього доходу за ці роки
Німеччина	Податковий кредит було скасовано у середині 90-х з причини зловживань
Норвегія	З 2002 р. введено повний обсяг податкового інвестиційного кредиту: 20 % для малих підприємств та 18 % – для великих. Максимальний обсяг витрат на дослідницькі роботи: 4 млн нкр. (0,5 млн євро) для внутріфірмових дослідницьких робіт; 8 млн нкр. – для дослідницьких робіт спільно з університетами. Податковий інноваційний кредит надається через рік після початку проекту, який має бути затверджений вченою радою Норвегії до надання заяви на податковий інноваційний кредит. Для безприбуткових підприємств передбачено відшкодування податкового інноваційного кредиту
Португалія	20 % від обороту та 50 % від приросту середнього обсягу витрат за останні 2 роки. Застосовуються порогові обмеження (в абсолютному виразі) по максимальній сумі вирахування
Франція	З податку на прибуток можна вирахувати 40 % приросту витрат на дослідницькі роботи щодо середніх витрат на дослідницькі роботи за два попередні роки та 10 % усіх витрат на дослідницькі роботи у поточному році. З 2009 р. – лише повний обсяг податкового інноваційного кредиту за ставкою 30% на перші 100 млн євро витрат на НДДКР та 5 % на витрати понад 100 млн євро. Для підприємств, які починають дослідницьку діяльність, ставка податкового кредиту становить 50 % у перший рік
Швеція	немає

Джерело: [15].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

До найбільш щедрих правил амортизації на активи, які використовуються в інноваційній діяльності, можна віднести вільну амортизацію, яка передбачає можливість сто відсоткового списання витрат на придбання активів, які використовуються в інноваційній діяльності у перший рік. Вона передбачена податковим законодавством Великобританії, Ірландії та Іспанії.

До найменш поширених, проте важливих, стимулюючих інновації податкових інструментів можна також віднести можливість перенесення збитків, що викликані витратами на НДДКР, а також можливість отримання сум заявленої пільги з бюджету у разі збитковості підприємства. Перші передбачені податковим законодавством Австрії, Ірландії, Іспанії, Німеччини, Португалії, Франції. А інші – Австрії, Великобританії, Норвегії, Франції [15].

Із проведеного аналізу видно, що, незважаючи на існування негативних відгуків щодо ефективності використання податкових пільг, більшість країн Європейського Союзу все ж намагається використовувати цей інструмент для стимулювання інноваційної діяльності. Відповідно до якого досвід податкового реформування індустріально розвинених країн світу дозволяє зробити висновок про те, що на фоні скорочення податкових пільг під час проведення податкових реформ провідні промислово розвинені країни залишили механізми податкового стимулювання науково-технічного розвитку.

Ще одним не менш важливим фінансовим інструментом, який здатен забезпечити інноваційний розвиток національної економіки, є механізм фінансування інноваційних підприємств на ранніх стадіях їх розвитку.

До довгострокових цілей можна віднести прискорення економічного розвитку, впровадження інновацій та створення робочих місць.

До короткострокових цілей, у свою чергу, можна віднести:

– усунення дефіциту акціонерного капіталу для підприємств малого та середнього бізнесу;

– спрощення доступу підприємств малого та середнього бізнесу до фінансування (пайового фінансування і фінансування із залученням позикового капіталу);

– розвиток інновацій і підвищення конкурентоспроможності країни завдяки застосуванню заходів, які заохочують створення і розвиток інноваційних підприємств, а також за допомогою надання фінансування та підтримки на ранніх стадіях розвитку підприємств.

Висновки і пропозиції. Проведений аналіз зарубіжного досвіду забезпечення інноваційного розвитку національної економіки країн Європейського Союзу дозволяє зробити такі висновки.

По-перше, успіх забезпечення інноваційного розвитку національної економіки багато в чому обумовлений особливими факторами, притаманними конкретній країні. Вони можуть бути як історично сформованими протягом багатьох років, так і штучно створеними за допомогою цілеспрямованої державної політики (тобто йдеться про умови забезпечення інноваційного розвитку національної економіки). Так, у табл. 3 представлено ключові фактори успіху інноваційного розвитку окремих країн Євросоюзу.

По-друге, існують певні загальні фактори, які обумовлюють успішність у забезпеченні розвитку інноваційної системи країни, а саме:

– чітко сформульована у державних програмах, а також послідовна у своєму виконанні державна інноваційна політика;

– врахування наявного інноваційного потенціалу країни (наприклад, сильна освітня та наукова сфери, висококваліфіковані працівники тощо) як бази для побудови ефективної інноваційної економіки;

– налагодження партнерських відносин між державою, приватним, науково-дослідним та освітнім секторами;

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

- постійний моніторинг передових технологій та технологічних напрямів (як вітчизняних, так і світових) спрямований на виявлення сфер, які потребують забезпечення їх розвитку або підтримки на національному рівні;
- виявлення та підтримка не лише потенційно інноваційно активних підприємств, а й приватних осіб з метою надання їм різноманітних видів державної підтримки;
- сприяння комерціалізації інновацій як провідного напрямку переходу НДДКР в інноваційний продукт;
- розроблення та впровадження прозорого та ефективного законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Таблиця 3

Фактори успіху в забезпеченні інноваційного розвитку окремих країн ЄС

Країна	Фактор успіху
Австрія	Структурні програми підтримки, які застосовувалися з метою організації кооперації високотехнологічних підприємств без прив'язування до конкретних технологічних напрямів. Розвинена співпраця вищих професійних училищ та малих і середніх підприємств у сфері створення та впровадження інноваційних розробок
Бельгія	Збалансованість регіональної інноваційної політики та продумана система фінансової підтримки інноваційної діяльності
Великобританія	Орієнтація на приватну ініціативу. Інноваційна стратегія країни, спрямована, передусім, на розвиток попиту на інновації, практикується регіональний підхід до інновацій
Ірландія	Включення країни у світову фінансову систему, що привело до зростання іноземних інвестицій та приходу транснаціональних корпорацій. Створення інноваційних «вогнищ» розвитку на основі участі країни у міжнародному русі технологій та різноманітних формах міжнародної інформаційно-технологічної кооперації. Підвищення якості людського капіталу за рахунок імміграції у країну кваліфікованих спеціалістів (в основному колишніх емігрантів)
Іспанія	Активізація взаємодії між державними та приватними структурами
Нідерланди	Вибіркова підтримка провідних інноваційних регіонів, а також розвинений науково-освітній комплекс, який містить у собі підтримку студентів, систему трансферу технологій у науковому секторі, розвинену мережу наукових університетів з державним фінансуванням
Німеччина	Співробітництво з США, розвиток механізму державно-приватного партнерства, яке стало заміною венчурному фінансуванню
Норвегія	Підтримка фундаментальних досліджень в інститутах та університетах – головний пріоритет державної інноваційної політики. Безкоштовна освіта, яка дає можливість вступити у провідні університети та коледжі дітям з віддалених регіонів та малозабезпечених верств суспільства. Практика освіти протягом всього життя дозволяє підвищити кваліфікацію працівників
Фінляндія	Державна власність на частку у провідних підприємствах, регулювання відсоткової ставки, державна підтримка приватного сектору, чергування державної кооперації та державної конкуренції з галуззю
Франція	Наявність полюсів конкурентоспроможності, які дозволяють підприємствам, університетам та дослідникам-розробникам працювати у зв'язці
Швеція	Довгострокові масштабні інвестиції в освіту, що сприяло розвитку науки

Джерело: [16].

По-третє, у більшості аналізованих країн провідне місце у стимулюванні інноваційної діяльності посідає держава, яка відповідає за впровадження дієвих стимулів щодо інноваційної активності підприємств. До таких, зокрема, можуть відноситися податкові стимули, які ґрунтовно закріпилися у законодавстві більшості країн Європейського Союзу.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Отже, політика України щодо забезпечення інноваційного розвитку національної економіки має ґрунтуватися на багаторічному ефективному досвіді країн Європейського Союзу та враховувати сучасні інституціональні особливості розвитку вітчизняної економіки та історичні передумови, успадковані від часів існування Радянського Союзу (умови ведення інноваційної діяльності в Україні).

Список використаних джерел

1. *Вермінська О. М.* Проблеми та перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку України / О. М. Вермінська, П. А. Гориславець // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць] / відп. ред. О. Є. Кузьмін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 416 с.
2. *Гайдуцкий П.* Украина – ЕС: проблемы интеграции [Электронный ресурс] / П. Гайдуцкий. – Режим доступа : <http://gazeta.zn.ua/international/ukraina-es-problemy-integracii-.html>.
3. *Геєць В. М.* Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
4. *Григор О. О.* Аналіз науково-технічного та інноваційного потенціалу України / О. О. Григор // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 4. – С. 20–22.
5. *Гриньов Б. В.* Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про інноваційну діяльність» / Б. В. Гриньов, В. А. Гусєв // Наука та інновації. – 2010. – Т. 6, № 2. – С. 9–14.
6. *Дегтяр А. О.* Правове забезпечення державного регулювання інновацій в Україні / А. О. Дегтяр, О. І. Крюков // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – С. 1–9.
7. *Дементьев В. В.* Почему Украина не инновационная держава: институциональный анализ / В. В. Дементьев, В. П. Вишнеvский // Журнал институциональных исследований. – 2010. – № 2, Т. 2. – С. 81–95.
8. *Замасло О.* Податковий механізм стимулювання інноваційної діяльності в Україні / О. Замасло // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 235–240.
9. *Информационный обзор* новой рамочной программы Европейского Союза по научно-технологическому и инновационному развитию «Горизонт 2020» с 2014 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.ved.gov.ru/files/images/Gorizont_2020.pdf.
10. *Інновації в Україні: європейський досвід та рекомендації для України.* – Том 3. Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проект від 19.10.2011). – К. : Фенікс, 2011. – 76 с.
11. *Кірдіна О. Г.* Інноваційний ресурс підвищення конкурентоспроможності національної економіки / О. Г. Кірдіна // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1, т. 1. – С. 95–102.
12. *Колесник О. П.* Современное состояние нормативно-правовой базы научно-технической и инновационной деятельности Украины / О. П. Колесник // Бизнесинформ. – 2010. – № 3. – С. 7–12.
13. *Кучерява З.* Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні [Електронний ресурс] / З. Кучерява. – Режим доступа : <http://www.minjust.gov.ua/13958>.
14. *Лігоненко Л.* Оцінка інноваційності економіки України в міжнародних рейтингах / Л. Лігоненко // Вісник КНТЕУ. – 2012. – № 3. – С. 5–22.
15. *Марков В. В.* Налоговые льготы как способ стимулирования инновационной деятельности: оценка целесообразности и бюджетной результативности их применения : дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (Управление инновациями)» и 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит». – СПб. : Санкт-Петербургский государственный университет, 2010. – 204 с.
16. *Обзор* международного опыта инновационного развития [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.strf.ru/mobile.aspx?C.atalogId=223&d_no=39679.
17. *Онiкiєнко В. В.* Інноваційна політика країн Євросоюзу та СНД: проблеми і практика реалізації / В. В. Онiкiєнко // Український соціум. – 2006. – № 3. – С. 170–183.
18. *Петрина М.* Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України / М. Петрина // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 35–40.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

19. *Подлевський А. А.* Податкове стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні / А. А. Подлевський, Н. Ю. Перев'язко // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції : збірник наукових праць. – 2011. – Вип. XVII, № 4. – С. 48–56.

20. *Полковниченко С. О.* Оцінка інноваційного розвитку економіки України / С. О. Полковниченко, О. В. Левківський, В. В. Левківський // Науковий вісник ЧДДЕУ. – 2012. – № 2. – С. 78–87.

21. *Ревуцький С.* Негативна практика щодо порушення та невиконання основних положень при реалізації законодавства про науково-технологічну та інноваційну діяльність в Україні / С. Ревуцький // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. – № 5. – С. 79–85.

22. *Сіденко В. Р.* Інноваційна модель розвитку ЄС – від Лісабонської стратегії до «Європи 2020» / В. Р. Сіденко // Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. – 2011. – № 1. – С. 113–126.

23. *Скиданенко М.* Нормативно-правове забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності / М. Скиданенко, К. Янішевська // Актуальні проблеми правової системи України : матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студентів юридичного факультету (Суми, 11 травня 2012 року). – Суми, 2012. – С. 103–105.

24. *Тараненко І. В.* Інноваційні стратегічні ініціативи ЄС / І. В. Тараненко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць : у 3 т. Т. 1. / ПДТУ. – Маріуполь, 2011. – С. 72–78.

25. *Федулова Л. І.* Інноваційний розвиток промисловості України: тенденції та закономірності / Л. І. Федулова // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 3. – С. 82–97.

26. *Христенко О. В.* Особливості законодавчого регулювання інноваційної діяльності в Україні / О. В. Христенко // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 3. – С. 49–54.

27. *Benavente J. M.* The Role of Research and Innovation in Promoting Productivity in Chile / J. M. Benavente // University of Chile. – Department of Economics. – 2002. – WP № 200. – 29 p.

28. *Global Innovation Index 2013: The Local Dynamics of Innovation* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/economics>.